Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Rok VIII Wilno, dn. 25 grudnia 1934 r. Nr. 24

WIADOMOŚCI ARCHIDIECEZJALNE WILEŃSKIE

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI

Redakcja: Wilno, z. Bernardyński 6, m. 1. Administracja: Wilno, ul. Metropolitalna 1. P. K. O. 80.833

Ogłoszenia: Cała strona 48 zł., 1/2 str. 24 zł., 1/4 str. 12 zł., 1/8 str. 8 zł.

Prenumerata: Rocznie 15 zł., półrocznie 8 zł., Nr. pojedyńczy 80 groszy

Elegi vos et posui vos, ut eatis et fructum adferatis. *Joan. 15. 16.*

TREŚĆ ZESZYTU.

Rok VIII Wilno, dn. 25 grudnia 1934 r. Nr. 24

WIADOMOŚCI ARCHIDIECEZJALNE WILEŃSKIE

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI

Redakcja: Wilno, z. Bernardyński 6, m. 1. Administracja: Wilno, ul. Metropolitalna 1. P. K. O. 80.833

Ogłoszenia: Cała strona 48 zł., $^1/_2$ str. 24 zł., $^1/_4$ str. 12 zł., $^1/_8$ str. 8 zł.

Prenumerata: Rocznie 15 zł., półrocznie 8 zł., Nr. pojedyńczy 80 groszy

Elegi vos et posui vos, ut eatis et fructum adferatis. *Joan. 15. 16.*

DZIAŁ URZĘDOWY

ZARZĄDZENIA STOLICY APOSTOLSKIEJ

Protektor SS. Felicjanek.

W dniu 10 maja r. b. Ojciec św. zamianował protektorem Zgromadzenia zak. SS. Trzeciego Zakonu Franciszkańskiego św. Feliksa (Felicjanek), mających dom macierzysty w Krakowie, J. Em. Ks. Kardynała Rafała - Karola Rossi.

(*Acta Ap. Sedis,* t. 26, str. 564).

Odznaczenia.

Ojciec św. zamianował Protonotarjuszem Apostolskim *ad instar* ks. Prał. Józefa Kłosa z archid. poznańskiej (13. VII.), prałatami domowymi: ks. Ignacego Grabowskiego, prof. uniw. warszawskiego, z archid. lwowskiej (21. VI.), ks. Zygmunta Kozubskiego, prof. uniw. warsz., z archid. lwowskiej (21. VI.), ks. Romana Mazura, ks. Kaspra Mazura, ks. Józefa Lubelskiego i ks. Romana Sitka z diecezji tarnowskiej (6. II.) i ks. Aleksego Klawka z archidiecezji lwowskiej (3. III.).

(*Acta Ap. Sedis,* t. 26, str. 566—567).

ZARZĄDZENIA ORDYNARJATU ARCYBISKUPIEGO

Zbiórka na Fundusz Szkolnictwa Polskiego Zagranicą.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA
Referat Szkolny.
Wilno, dn. 20 grudnia 1934 r. Nr. 949.

Komitet Zbiórki na Fundusz Szkolnictwa Polskiego Zagranicą urządza od 15 stycznia do 14 lutego 1935 r. zbiórkę na Szkolnictwo Polskie Zagranicą.

Wielkie ma znaczenie jak dla wychodźtwa, tak i dla Państwa dobrze zorganizowane i zasobne szkolnictwo na obczyźnie: utrzymuje ono żywą więź z krajem ojczystym i narodem, chroni od wynarodowienia a nieraz i utraty wiary a wobec obcego państwa świadczy o zrozumieniu zadań państwa i narodu względem swoich rodaków. Dlatego też każdy obywatel kraju powinien się poczuwać do obowiązku popierania, w miarę sił i możności, swego szkolnictwa na obczyźnie.

Oceniając doniosłe znaczenie akcji Komitetu, J. E. Ksiądz Arcybiskup - Metropolita gorąco poleca PWW. Duchowieństwu czynne popieranie tej akcji przez uświadamianie w tym kierunku wiernych, jak również zachęcanie ich do ofiarności na cele naszego szkolnictwa zagranicą.

Uzbierane ofiary można przesyłać na Konto P.K.O. Nr. 21.895 Fundusz Szkolnictwa Polskiego Zagranicą.

Ks. L. Żebrowski
Radca Kurji do spraw szkolnych.

W sprawie kapłanów archid. mohylowskiej.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA
Wilno, dn. 21. XII. 1934 r. Nr. 2248.

Kurja niniejszem podaje do wiadomości pismo Nuncjatury Apostolskiej w Warszawie do Jego Ekscelencji Księdza Arcybiskupa - Metropolity Wileńskiego z dnia 17. XII. 1934 r. nast. treści:

„Ekscelencjo,

Raczy Wasza Ekscelencja przypomnieć przebywającym w Jego diecezji kapłanom mohylowskiej archidiecezji, aby możliwie *rychło* za pośrednictwem miejscowej Kurji archidiecezjalnej nadesłali do Nuncjatury do odnowienia wydane im w swoim czasie *litterae passus*.

Łączę serdeczne pozdrowienie i wyrazy głębokiego szacunku oddany w Chrystusie. † *F. Marmaggi*".

Ks. J. Ostreyko
w/z. Kancl. Kurji.

Zbiórka na walkę z gruźlicą.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA
Wilno, dn. 21. XII. 1934 r. Nr. 2383.

Wileński Komitet Wojewódzki „Dni przeciwgruźliczych" dnia 13 stycznia 1935 r. urządza zbiórkę ofiar na społeczną walkę z gruźlicą. J. E. Ksiądz Arcybiskup-Metropolita poleca PW. Duchowieństwu przeprowadzenie takiej zbiórki w kościołach na wyżej wskazany cel w niedzielę, dn. 13 stycznia 1935 r., o ile na ten dzień nie wypada inna z góry przewidziana zbiórka; w tym wypadku zbiórkę na walkę z gruźlicą należy urządzić w następną lub najbliższą niedzielę niezajętą. Zebrane pieniądze można przesłać miejscowym Komitetom „Dni przeciwgruźliczych", czynnym przy starostwach, w Wilnie zaś Wileńskiemu Komitetowi Wojewódzkiemu „Dni" (Dr. Wacław Bądzyński) Konto P. K. O. Nr. 81.309.

Ks. J. Ostreyko
w/z Kancl. Kurji.

RUCH PERSONALNY.

Na mocy zarządzenia J. E. Ks. Arcybikupa - Metropolity w składzie osobistym Duchowieństwa zaszły następujące zmiany:

Ks. Leopold Blum, z diec. Sinus Virid., naznaczony na prefekta i wikarjusza do Goniądza, dn. 21. XII. 34 r. Nr. 2330.

X. A. Sawicki
Kancl. Kurji

ZARZĄDZENIA PRAWNO - PAŃSTWOWE.

Instrukcja z dnia 23 listopada 1934 r. dla osób prowadzących księgi stanu cywilnego, w sprawie wypełniania i odsyłania formularzy statystycznych, dotyczących ruchu naturalnego ludności, wydana na podstawie art. 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 lutego 1927 roku o statystyce ruchu naturalnego ludności.

Poz. 380.

§ 1. Osoby prowadzące księgi stanu cywilnego obowiązane są z zarejestrowanych przez nie w tych księgach mełżeństw, urodzeń i zgonów przesyłać właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej sprawozdania indywidualne w formie wykazów aktów małżeństw (formularz wzór A), wykazów aktów urodzeń (formularz wzór B) i wykazów aktów zgonów (formularz wzór C).

W miastach: Warszawie, Łodzi, Lublinie, Sosnowcu, Wilnie, Poznaniu, Bydgoszczy, Katowicach, Krakowie i Lwowie, posiadających własne biura statystyczne, osoby prowadzące księgi stanu cywilnego przesyłają sprawozdania do tych biur.

§ 2. Sprawozdania za pierwszy kwartał winny być przesłane najpóźniej dnia 15 kwietnia, za drugi kwartał najpóźniej dnia 15 lipca, za trzeci kwartał najpóźniej dn. 15 października i za czwarty kwartał najpóźniej dn. 15 stycznia.

W miastach wymienionych w ustępie 2 § 1 sprawozdania winny być nadsyłane co tydzień.

Formularze statystyczne winny być wysyłane także i w tym przypadku, gdy w ubiegłym okresie żadnych małżeństw, urodzeń lub zgonów nie zarejestrowano.

§ 3. Jeżeli okręg urzędowy osoby prowadzącej księgi stanu cywilnego rozciąga się na dwa lub więcej powiatów należy przesyłać każdej władzy powiatowej osobne sprawozdania z aktów, dotyczących okręgu urzędowego danej władzy.

§ 4. Sprawozdania indywidualne należy sporządzać natychmiast w obecności stron w tym celu, ażeby osoby zgłaszające się do aktu mogły udzielić informacyj nie wpisywanych do ksiąg stanu cywilnego, a potrzebnych do prawidłowego wypełniania wykazów statystycznych.

W formularzach statystycznych muszą być wypełnione wszystkie rubryki, o ile jednak w przypadkach zgoła wyjątkowych jakaś rubryka dla braku danych nie może być wypełniona, należy przyczynę tego zaznaczyć w tej samej rubryce, bądź w rubryce uwag.

§ 5. Zarejestrowane małżeństwa, urodzenia i zgony należy wpisywać do formularzy statystycznych kolejno, w miarę, jak się sporządza akta stanu cywilnego, aż do wyczerpania miejsca na formularzu. Tem samem nie należy używać oddzielnych formularzy statystycznych dla każdej miejscowości, bądź gminy okręgu urzędowego osoby prowadzącej księgi stanu cywilnego, chociażby dla tej miejscowości były prowadzone oddzielne księgi.

§ 6. Za każdy akt ślubu, urodzenia lub zgonu, wykazany w formularzach statystycznych, zgodnie z niniejszą instrukcją, osoby prowadzące księgi stanu cywilnego, z wyjątkiem urzędów państwowych, otrzymują tytułem zwrotu wydatków na materjały pieśmienne trzy (3) grosze.

Sumy należne za ubiegły rok kalendarzowy będą przekazywane przez Główny Urząd Statystyczny bezpośrednio osobom składającym sprawozdania w terminie sześciotygodniowym od dnia otrzymania przez Główny Urząd Statystyczny sprawozdań za czwarty kwartał roku ubiegłego.

§ 7. Formularzy statystycznych dostarcza Głowny Urząd Statystyczny przed rozpoczęciem roku sprawozdawczego za pośrednictwem powiatowej władzy administracji ogólnej, bądź zarządów miejskich tych miast, które będą otrzymywały tygodniowe sprawozdania bezpośrednio (ob. ust. 2 § 1 nin. Instr.).

§ 6. Opłaty pocztowe, związane z korespondencją osób prowadzących księgi stanu cywilnego z powiatowemi władzami administracji ogólnej, bądź z Głównym Urzędem Statystycznym w sprawach statystyki ruchu naturalnego ludności, będą pokrywane z budżetu państwowego.

W tym celu osoby wyżej wymienione mają przesyłać korespondencję w kopertach zaopatrzonych w następujący napis, umieszczony na widocznem miejscu: „W wykonaniu ustawowego obowiązku".

§ 9. Liczby porządkowe rubryki 1 formularzy A, B, C zaczynać się winny od jedynki w każdym wykazie. Liczby numerów aktów stanu cywilnego (rubryka 2 formularzy A, B i C) mają być kolejne dla całego roku, stosownie do numeracji właściwych ksiąg.

Żaden zapis poczyniony w księgach a opatrzony numerem kolejnym nie może być opuszczony w nadsyłanych sprawozdaniach, przeciwnie zapisów poczynionych w księgach a nieopatrzonych numeracją kolejną nie włącza się do sprawozdań statystycznych.

§ 10. Przy wypełnianiu rubryk dat urodzenia bądź wieku (rubr. 7 i 11 formularza A, rubr. 15 i 16 formularza B i rubr. 9 formularza C) należy podawać ścisłą datę urodzenia.

Podawanie wieku w liczbie lat skończonych dopuszczalne jest jedynie w razie całkowitej niemożności ustalenia ścisłej daty urodzenia.

§ 11. Przy wypełnianiu rubryki wyznania (rubr. 8 i 12 formularza A, rubr. 12, 13 i 14 formularza B, rubr. 12 formularza C) należy unikać ogólnikowych określeń, jak np. „katolickie", „ewangelickie", „greckie" i t. p., lecz trzeba podawać dokładnie, czy rzymsko-katolickie, czy grecko-katolickie, czy ewangelicko-augsburskie, czy ewangelicko-holweckie, czy prawosławne it.p.

§ 12. Przy wypełnianiu rubryki stanu cywilnego (rubr. 9 i 13 formularza A, rubr. 11 formularza C) należy wpisywać stosownie do o koliczności: kawaler panna, wdowiec, wdowa, rozwiedziony, rozwiedziona.

§ 13. Przy wypełnianiu rubryki miejsca urodzenia bądź zgonu (rubr. 8 formularza B, rubr. 7 formularza C) należy podawać nazwę miasta, bądź gminy wiejskiej i powiatu, gdzie fakt urodzenia względnie zgonu nastąpił.

§ 14. W taki sam sposób należy wypełniać rubrykę miejsca zamieszkania (rubr. 6 formularza A, rubr. 17 formularza B i rubr. 8 formularza C).

§ 15. Przy urodzeniach wielorakich (rubr. 9 formularza B), jak dwojakie, trojakie i t. p., powinno być każde dziecko urodzone wciągnięte kolejno do oddzielnej rubryki poziomej wykazu, przyczem w rubr. 9 należy umieścić przy każdym zapisie stosowną uwagę „dwój", „trój" i t. p.

§ 16. Przez martwo urodzone rozumie się dziecko, które przyszło na świat przynajmniej w 7 miesiącu ciąży i które w chwili przecinania pępowiny niedawało znaku życia, o ile później nie zostało do życia przywrócone.

Dzieci martwo urodzone są zapisywane tylko do ksiąg urodzeń i wykazywane tylko w sprawozdaniach wzoru B.

§ 17. Przy wypełnianiu rubryk przyczyny zgonu (rubr. 13 i 14 formularza C) należy żądać od osób zgłaszających się do aktu podawania istotnej przyczyny zgonu, unikając ogólnikowych określeń, jak np. zapalenie, gorączka, słabość i t. p.

W rubryce 14 należy zaznaczyć stosownie do okoliczności „tak" lub „nie", unikając skrótów, kresek, znaków ditto i t. p.

§ 18. Małżeństwa dopełniane przed władzami administracyjnemi w trybie przepisów obowiązującej na obszarze województw południowych oraz cieszyńskiej części woj. śląskiego ustawy z dnia 25 maja r. 1868 (Dz. U. P. № 47) wpisuje się je jedynie do wykazów wypełnianych przez wyżej wymienione władze, chociażby nawet małżeństwa te zgodnie z powołanemi wyżej przepisami zarejestrowane były również i w księgach prowadzonych przez właściwych duszpasterzy.

§ 19. Wszędzie, gdzie w niniejszej instrukcji mowa jest o księgach stanu cywilnego, rozumieć pod niemi należy wszelkie księgi, których prowadzenie w zakresie aktów stanu cywilnego przewidują obowiązujące przepisy.

§ 20. Instrukcję wydaną w tej sprawie dnia 12 maja 1927 r. uchyla się.

Minister Spraw Wewnętrznych: (—) *Marjan Zyndram-Kościałkowski.*

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Et hoc vobis signum: Invenietis infantem pannis involutum, et positum in praesepio...

Głos anielski każe nam iść do groty betleemskiej. *Evangelizo vobis gaudium magnum:... natus est vobis hodie Salvator, qui est Christus Dominus.* Oto jest przyczyna, dla której nas do tej groty wzywają.

Czy wielkość, blask i potęga Zbawiciela i Pomazańca Bożego nam się tam objawi w takiej okazałości, jak ją świat rozumie? Nie: *Invenietis infantem pannis involutum, et positum in praesepio.* Niemowlę owinięte w pieluszki i złożone w żłobie — nie w kolebce cezarów lub możnych tego świata.

Całą siłą naszej duszy kapłańskiej wniknijmy w ten szczegół z życia ziemskiego naszego Pana i Mistrza i wysnujmy z niego tak na czasie dla siebie *nauki — życzenia.*

Rocznica Narodzin Jezusowych stawia nas wobec niepojętej dla umysłu ludzkiego, a tem niemniej nie dającej się żadną sofistyką zaprzeczyć, prawdy, że Bóg stał się człowiekiem *dla nas i dla naszego zbawienia,* człowiekiem rzeczywistym — z ciałem, krwią i duszą ludzką, człowiekiem rzeczywistym, poczętym nie *ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo, Spiritu Sancto cooperente* — dla dokonania dzieła Zbawienia.

Staje ten Bóg - Człowiek wśród ludzi nie w pałacach królów, wodzów, mocarzy świata, lecz *in praesepio,* w pastuszej grocie.

Et hoc vobis signum. Zwłaszcza, gdy na ciebie, kapłanie, który masz w świecie prowadzić Dzieło Zbawienia, nieść *gaudium magnum* — Ewangelję radości i wyzwolin ducha spod jarzma błędu, fałszu i zła, wcielać w życie pojedyńczych ludzi, narodów i społeczności ludzkich energję nadprzyrodzoną, która je postawić winna na właściwem miejscu, przewidzianem przez Stwórcę, gdy na ciebie, kapłanie, spadnie poczucie własnej małości i znikomości środków, któremi rozporządzasz, gdy w dodatku staniesz wobec przeszkód, stawianych ci na każdym kroku przez tych ludzi, którym poniesiesz dobra najwyższe, gdy się poczujesz tak niemiłosiernie samotnym i opuszczonym, w tej, właśnie, chwili przypomnij sobie, że twój Pan i Mistrz rozpoczyna swe życie *in praesepio... Et hoc vobis signum.*

Coraz to cięższej układają się nam warunki pracy. Bardzo często ludzie nie chcą zrozumieć lub celowo zasłaniają sobie

oczy, by nie widzieć, że nasza praca i wysiłki tylko dobro społeczności ludzkiej ma na celu, i trudności nam stawiają. Lecz to nic. To nic, że w wielu krajach znowu krew kapłanów się leje, że w wielu innych staliśmy się obywatelami bez przywilejów, tylko z obowiązkami; to nic, że już nam dokucza nędza, że nawet służby Bożej nie możemy sprawować z całą okazałością, jak przystało w pośród narodów katolickich. To wszystko nic, bo wiemy, że *Salvator, Christus Dominus,* jako Niemowlę, leżał *in praesepio.*

Czegoż my możemy żądać od życia! Niech ten Złożony *in praesepio* będzie zawsze naszem weselem, radością, otuchą i za wszystko wystarczy... *hoc vobis signum.*

Redakcja.

PODRÓŻ DO ZIEMI ŚWIĘTEJ.

(c. d.) (3)

Na czele kościoła katolickiego w Palestynie stoi patrjarcha, obecnie Msgr. Aloizy Barlassina z Turynu. Patrjarchat łaciński powstał w Jerozolimie w czasie wypraw krzyżowych. Po upadku Królestwa Łacińskiego w Ziemi Świętej był on aż do r. 1847 tylko tytułem, udzielanym przez papieży dostojnikom kościelnym, mieszkającym poza Palestyną, i dopiero Pius IX wskrzesił Jerozolimski Patrjarchat, który w niezwykle trudnych warunkach spełnia po dziś dzień swą religijno-kulturalną misję wśród mieszkańców Przed-i Zajordania.

Do najważniejszych zadań patrjarchatu w Jerozolimie należy praca misyjna w kościołach i wychowawczo-oświatowa w szkołach. Praca misyjna idzie z wielkim oporem: nawrócenia z pośród żydów i mahometan są bardzo rzadkie i problematyczne, częstsze z pośród prawosławnych, którzy przechodzą na katolicyzm nietyle z przekonania, ile z powodu niezadowolenia ze swych duchownych, i nieraz wracają znowu na prawosławie, o ile nie zaspokoją swoich potrzeb doczesnych. Patrjarchat tedy musi dbać nietylko o zaspokojenie potrzeb duchowych swych wiernych.

Praca misyjna wymaga dostatecznej ilości misjonarzy, pochodzących z ludności tubylczej, gdyż misjonarze europejscy nie mogą przystosować się do wyjątkowych warunków swej działalności na Wschodzie. Dotychczas misjonarze w Palestynie rekrutowali się przeważnie z Włoch i Francji; dlatego może i praca ich była mało owocna. Obecnie pod wpływem Ojca św. Piusa XI powstało seminarjum duchowne w Beit-Dżala (niedaleko Betleemu)

dla kandydatów z arabów. Kierują niem benedyktyni niemieccy z góry Syjon, mają już około 30 wychowanków, chociaż jeszcze nie wyłącznie tubylców, z pośród których stosunkowo powołań jest mało.

Ponieważ szkolnictwo w Palestynie jest wyznaniowe, dlatego patrjarchat musi utrzymywać i szkoły wszelkiego typu, gdyż inaczej dzieci katolickie uczęszczałyby do szkół innych wyznań. Szkolnictwo powszechne patrjarchatu datuje się od r. 1860; pozostawia ono jeszcze wiele do życzenia z powodu braku funduszów i wykwalifikowanych kierowników. Szczególnie te braki występują wobec dobrze zorganizowanych szkół protestanckich i rządowych, do których nieraz uczęszczają i dzieci katolickie. Ostatnio powstała katolicka szkoła rolniczo-przemysłowa i gimnazjum katolickie, które stanowi podstawę do przyszłego uniwersytetu. Obecnie rząd dąży do rozciągnięcia swej kontroli na szkoły prywatne, co pobudza do podniesienia ich poziomu.

Patrjarcha ma do pomocy sufragana (Fr. Fellinger z Austrji) i około 80 kapłanów świeckich.

Poza klerem świeckim, podległym bezpośrednio patrjarsze, w Palestynie pracuje przeszło 30 zgromadzeń zakonnych tak męskich jak i żeńskich. Do najstarszych i najliczniejszych należą karmelici i franciszkanie. Pierwsi wywodzą swój początek od proroka Eljasza, który, według nich, miał być pierwszym karmelitą. W rzeczywistości, założycielem tego zakonu jest św. Bertold z Kalabrji, który w r. 1155 wzniósł klasztor na górze Karmel. W r. 1291 muzułmanie zburzyli klasztor i wymordowali zakonników, którzy wrócili na dawne stanowisko dopiero w r. 1631 i odtąd z przerwami przetrwali do ostatnich czasów. Obecnie mają trzy domy: na Karmelu, w Haifie i na miejscu ofiary proroka Eljasza (na drugim końcu Karmelu).

Największe znaczenie z pośród wszystkich zakonów mają w Ziemi Świętej franciszkanie (bernardyni). Błogosławiona ich działalność w Palestynie zaczyna się od czasów św. Franciszka, który osobiście był w Palestynie, ale właściwa praca datuje się od r. 1336, kiedy się osiedlili na górze Syjonu. Od tego czasu duszpasterstwo katolickie pozostawało w ich ręku, a po wskrzeszeniu patrjarchatu zatrzymali oni zarząd wszystkich starszych parafij w Przedjordaniu. Tylko dzięki ich niestrudzonej pracy i heroicznemu poświęceniu kościół w Palestynie, pomimo licznych prześladowań, zachował się aż do naszych czasów, a łacinnicy nie stracili zupełnie praw do najważniejszych miejsc świętych.

Mają oni obecnie pod swoim zarządem 60 sanktuarjów, 9 hospicjów, 12 parafij, 2 sierocińce, 13 szkół powszechnych i 9 rękodzielniczych. Liczba zakonników przekracza 160, wśród których jest pięciu polaków. Ambicje narodowościowe przeciskają się i poza mury klasztorne, oddziaływując ujemnie na wydajność pracy katolickiej: prowincjałem (Kustosz Ziemi Świętej) jest zawsze włoch, jego zastępcą — francuz, a prokuratorem hiszpan.

Pozatem w ostatnich 50 latach w Palestynie osiedlili się: Księża Matki Boskiej zajmujący się wychowaniem dzieci żydowskich (Ratisbonne założyciel), Ojcowie Biali zajmujący się wychowaniem kleru melchickiego, bracia szkolni prowadzący szkoły chrześcijańskie, księża Serca Jezusowego, dominikanie kierujący szkołą biblijną, asumpcjoniści przyjmujący pielgrzymów w swoim wielkim hotelu „Notre Dame de France", trapiści zajmujący się rolnictwem i kierownictwem szkoły rolniczej, benedyktyni kierujący seminarjum syryjskiem, Pasjoniści zajmujący się leczeniem ludności miejscowej, Łazarzyści (Misjonarze) zajmujący się opieką Sióstr Miłosierdzia, Salezjanie wychowujący młodzież po miastach, oraz Jezuici, którzy od roku 1927 kierują nowozałożoną filją Papieskiego Instytutu Biblijnego w Rzymie.

Z kongregacyj żeńskich w Palestynie pracuje 10 narodowości francuskiej, 6—włoskiej, kilka niemieckich i jedna polska (urszulanki przy „Domu Polskim"). Wogóle w Ziemi Świętej pracuje ponad 400 zakonników i przeszło 700 sióstr zakonnych; mimo to ludność katolicka pod względem religijnym jest jeszcze niedostatecznie wyrobiona. Powodem tego jest brak misjonarzy z ludności tubylczej i specjalna umysłowość mieszkańców Palestyny, którzy skutkiem wielu wad (lenistwo, kłamstwo, pijaństwo, niemoralność, nienawiść, pieniactwo, sprzedajność i t. p.) i wiekowych nawyków, z wielkim trudem poddają się zbawczym wpływom Ewangelji. Nadto między poszczególnemi zakonami niema ścisłego porozumienia, a nawet daje się zauważyć niezdrowa emulacja i wzajemna niechęć, szczególnie na tle szowinizmu narodowościowego, który nie może znieść spokojnie pracy innego narodu. Wobec tego owianie pracy katolickiej duchem czysto kościelnym, szczególnie poddanie wszystkich zgromadzeń stałemu i jednolitemu kierownictwu dzielnego patrjarchy, według mnie, przyczyniłoby się znacznie sprawie pozyskiwania dusz dla prawdziwej wiary.

Na czele prawosławnych w Palestynie stoi patrjarcha, który ma do pomocy dwunastu tytularnych arcybiskupów i biskupów.

Prawosławie było przez długi czas zaciętym wrogiem katolicyzmu w Palestynie i najwięcej zagrażało mu tak dla swojej liczebnej przewagi, jak dla swych wpływów na dworze sułtanów, dzięki poparciu przedwojennej Rosji. Obecnie prawosławie wiele straciło ze swego dawnego znaczenia już to wskutek ubóstwa (niema zapomóg z Rosji, ani licznych stamtąd pielgrzymek), już to wskutek wewnętrznych tarć i sporów, jakie powstawały między patrjarchą a biskupami na tle niewłaściwej gospodarki dobrami kościelnemi. Nadto duchowieństwo prawosławne w Palestynie składa się przeważnie z niewykształconych mnichów greckich, myślących głównie o ofiarach pielgrzymów, których obecnie wskutek rewolucji w Rosji jest bardzo mało. Przejęci wiekową nienawiścią do katolicyzmu wyładowywali ją przy lada sposobności w sposób nieraz brutalny i urągający wymogom kultury, a tem bardziej chrześcijańskiej miłości; obecnie zaś często wyciągają do katolików rękę po jałmużnę.

Najgroźniejszym wrogiem katolicyzmu w Ziemi Świętej jest obecnie protestantyzm, który się wzmocnił z chwilą zwycięstwa Anglji nad Turcją. Korzystając z poparcia rządu angielskiego i trudności finansowych zarówno prawosławnych jak i katolików, protestanci, a szczególniej anglikanie zapuszczają coraz głębsze korzenie kosztem głównie ludności prawosławnej. Szczególniej żywą działalność rozwija znana nam YMCA, oraz prezbiterjanie szkoccy, którzy wznieśli w Jerozolimie, przy drodze do Betleem, kościół wraz z hospicjum o 15 salach i bibljotekę. W roku 1928 protestanci urządzili na Górze Oliwnej międzynarodowy kongres misjonarzy, na który zjechało się przeszło 200 delegatów z całego świata. Matodyści w tymże roku otwarli w Jerozolimie szkołę misyjną, celem przygotowania misjonarzy do nawracania muzułmanów.

Wreszcie wrogami zewnętrznymi Kościoła katolickiego w Ziemi Świętej są syjoniści; są oni doskonale zorganizowani i zagarniają powoli w swe ręce najważniejsze dziedziny przemysłu fabrycznego i rolnego, uniemożliwiając tym sposobem egzystencję tubylcom, bardzo często i katolikom.

Położenie tedy Kościoła katolickiego w Ziemi Świętej jest bardzo ciężkie i dlatego Patrjarcha odwołuje się do wszystkich wiernych, prosząc o modlitwę i w miarę możności o ofiary na seminarja i szkoły katolickie, przez które dopiero można wychować tubylczych misjonarzy duchownych i świeckich. Przy obecnym rnchu panarabskim całemu chrześcijaństwu w Palestynie

grozi wielkie niebezpieczeństwo ze strony mahometan, a w razie powodzenia tego ruchu może być ono skąpane w morzu krwi, jak to już było niejednokrotnie. Dlatego wychowanie tubylczych misjonarzy staje się nieodzowną koniecznością.

(C. d. n.) *X. M. S.*

Ś. P. KS. KAZIMIERZ MALINOWSKI
prob. kozłowicki.

D. 20 grudnia r. b. zmarł w Kozłowiczach, dek. grodzieńskiego, ks. Kazimierz Malinowski, prob. kozłowicki.

Ś. p. ks. Malinowski urodził się w Lublinie w r. 1864, do Seminarjum Duchownego wstąpił w Kownie, po ukończeniu którego w roku 1887 również w Kownie otrzymał święcenia kapłańskie.

Pierwszem stanowiskiem jego była prefektura w Plusach, wkrótce jednak został przeniesiony na probostwo w Pelikanach, pow. brasławskiego, gdzie go i zastała wojna ze wszystkiemi tragicznemi następstwami. Zawarcie pokoju ryskiego i przeprowadzona granica między Polską i Litwą Pelikany odcięła od Kowna, a Konstytucja Stolicy Ap. „Vixdum Poloniae" z dnia 28 października 1925 roku z powiatem brasławskim wcieliła je do archidiecezji wileńskiej.

D. 24 kwietnia 1928 r. ś. p. ks. Malinowski został przeniesiony do Gierwiat. Spokojny, zrównoważony i pracowity, zdołał wkrótce uspokoić rozagitowaną nieco na tle narodowościowym ludność w parafji gierwiackiej i zaskarbił sobie szacunek i przywiązanie, czego dowodem były prośby, składane na ręce Arcypasterza, gdy zamierzał go, na własną jego prośbę, przenieść na inne stanowisko. Sam jednak ś. p. ks. Malinowski wskutek nadwątlonego zdrowia wolał mniejszą i spokojniejszą parafję i dlatego prosił o tranzlokatę; na skutek tej prośby dn. 3 września 1932 roku został przeniesiony do Kozłowicz, gdzie i zakończył życie; na własne życzenie pogrzebany został w Grodnie.

Requiescat in pace!

KRONIKA

I. Stolica Apostolska.

Stolica Święta wobec kwestji Saary. — Wobec podania przez niektóre dzienniki wiadomości, jakoby koła niemieckie wywierały silny wpływ na ustosunkowanie się Stolicy Świętej do sprawy Saary, *Osservatore Romano* oświadcza, że informacje te są nieuzasadnione. Stolica Święta wobec sprawy Saary była i pozostanie nadal ściśle neutralną i bezstronną.

Dyplomaci przy Stolicy Apostolskiej. — Akredytowany przy Sto-

licy Świętej korpus dyplomatyczny liczy w chwili obecnej 12 ambasad i 24 poselstwa. Ambasady przy Watykanie posiadają: Polska, Włochy, Francja, Niemcy, Hiszpanja, Belgja, Argentyna, Kolumbja, Chile, Peru, Boliwja i Brazylja. Dziekanem korpusu jest obecnie ambasador niemiecki, von Bergen. Wśród różnych świąt narodowych państw, reprezentowanych przy Stolicy Apostolskiej, w których Watykan bierze oficjalny udział, wymieniono ostatnio również dzień 1 maja, jako narodowe święto Niemiec i Austrji, a dalej dzień urodzin młodocianego króla Jugosławji Piotra II.

Ojciec św. o sprawach meksykańskich. — Przyjmując ostatnio na posłuchaniu grupę alumnów meksykańskich ze zgromadzenia Misjonarzy Ducha Św., Ojciec św. wspomniał ciężkie prześladowanie, jakie doświadcza Kościół w Meksyku, mimo wykazanego przez Meksykańczyków i ich przodków przywiązania do wiary św. Wysławiając stałość katolików meksykańskich, którzy mimo niezwykłych warunków bronią swej wiary, Papież błogosławił im wszystkim, życząc, aby nadeszły dla nich czasy lepsze.

II. Kronika archidiecezjalna.

Arcypasterz w nowym lokalu.— Od dnia 22 grudnia r. b. J. E. Ksiądz Arcybiskup - Metropolita zamieszkał na stałe w nowym pałacu, przy ul. Magdaleny 4. Tego dnia, o godz. 7 zrana, poraz pierwszy odprawił Mszę św. w kaplicy pałacowej.

Seminarjum Metropolitalne. — Ferje świąteczne alumnów Seminarjum Metropolitalnego będą trwały od 21 grudnia do 7 stycznia.

Misje w więzieniu Łukiskiem.— W okresie od 10 do 16 grudnia odbywały się w więzieniu Łukiskiem Misje św., prowadzone przez oo. Misjonarzy z Wilna. Brało w nich udział 562 więźniów, którzy wysłuchali nauk rekolekcyjnych w trzech serjach. Misje zakończyły się w dniu 16 bm. uroczystem nabożeństwem w kaplicy więziennej, połączonem ze wspólną Komunją św. więźniów.

Dom Katolicki w Wawiórce. — W dniu 12 grudnia br. w Wawiórce, pow. lidzkiego, został otwarty i poświęcony dom parafjalny, zbudowany i wykończony dzięki zabiegom i pracy ks. proboszcza Rokickiego, niestrudzonego pracownika na niwie Akcji katolickiej.

Protokół III-go Kursu Duszpasterskiego archidiecezji wileńskiej 6, 7 i 8 listopada 1934 r.

Dnia 6. XI. o godz. 12 w obecności J. E. Arcybiskupa-Metropolity Wileńskiego, J. E. Ks. Biskupa Bernarda Dembka, Sufragana Łomżyńskiego, i 145 kapłanów, otwiera Kurs Prezes Zarządu „Unitas", ks. kan. Adam Kuleszo, witając Dostojnych Gości i uczestników Kursu.

Na przewodniczącego powołano ks. Dziekana Ignacego Cyraskiego, który do prezydjum zaprosił ks. kan. H. Bojaruńca, ks. dziekana Śnieżkę-Błockiego, w charakterze asesorów, i ks. R. Świrkowskiego, jako sekretarza.

Przewodniczący, ks. dziekan I. Cyraski, po modlitwie na intencję owocnej pracy, poświęca kilka serdecznych słów na powitanie J. E. Ks. Biskupa Dembka, poczem prosi JE. Ks. Arcybiskupa - Metropolitę o zabranie głosu

Arcypasterz w gorącem przemówieniu życzy zebranym owocnej pracy i błogosławieństwa Bożego, zwracając uwagę na potrzebę przeszkolenia pracowników na niwie duszpasterskiej.

Następnie Przewodniczący udziela głosu prelegentowi, ks. kan. A. Ku-

leszy, który wygłasza odczyt na temat: „Konieczność i znaczenie apostolstwa świeckich".

Ks. Przewodniczący dziękuje prelegentowi za doskonale opracowany referat i zarządza przerwę do godz. 16-ej.

O godz. 16 ks. prałat L. Żebrowski wygłasza referat na temat: „Parafja terenem i źródłem apostolstwa świeckich". Po krótkiej przerwie ks. kan. A. Kuleszo mówi na temat: „Świecki apostoł przy pracy".

W dyskusji na temat 3-ch dzisiejszych referatów zabierali głos: ks. dziekan I. Cyraski o oddaniu do druku wygłoszonych referatów, o wielkim pożytku listu pasterskiego Jego Eminencji Ks. Prymasa: „Życie parafjalne". Ks. dziekan H. Bojaruniec o uzgodnieniu pracy duszpasterskiej kościołów parafjalnych jako ośrodków z kościołami zakonnemi. Ks. dziekan J. Żamejć o odwiedzaniu przez świeckich apostołów rodzin i metodach pracy tych apostołów. Ks. kan. Kuleszo i ks. prałat Żebrowski dają w odpowiedzi wyjaśnienia. Ks. Kledzik, Misjonarz, wyjaśnia charakter współpracy zakonów z duszpasterzami paraf. JE. Ks. Biskup B. Dembek mówi w tejże samej sprawie. Ks. dziekan J. Marcinkiewicz o tercjarzach i Pracownicach Niepokalanej. Ks. dziekan Szyroki o odwiedzaniu apostołów świeckich. Ks. Żamejć o formach upomnienia. Ks. kan. Stanisław Miłkowski o współpracy z zakonami.

Dnia 7. XI. o godz. 10 ks. Przewodniczący przed porządkiem dnia prosi obecnych konfratrów o upoważnienie prezydjum do złożenia w imieniu uczestników Kursu choremu JE. Ks. Biskupowi, K. Michalkiewiczowi, homagjum i życzenia szybkiego powrotu do zdrowia. Wszyscy obecni przychylają się do wniosku ks. Przewodniczącego. J. E. Ks. Biskup Bernard Dembek przed wygłoszeniem referatu na temat: „Apostolstwo mężczyzny" poświęca kilka słów Przewodniczącemu, dziękuje za serdeczne powitanie i wyraża swe wysokie uznanie dla pracy kapłanów w archid. wileńskiej.

Referat J. E. Ks. Biskupa uzyskał frenetyczne oklaski. Po przerwie 12 min. Dostojny Prelegent wygłasza drugi odczyt na temat: „Apostolstwo niewiasty", poczem Przewodniczący zarządza przerwę do godz. 16.

Po przerwie J. E. Ks. Biskup B. Dembek mówi o apostolstwie młodzieńca i w następnym referacie po krótkiej przerwie o apostolstwie dziewczyny.

Po krótkiej przerwie wyłoniła się dłuższa dyskusja, w której zabierali głos: ks. kan. A. Kuleszo o prasie katolickiej i wrogiej, z wnioskiem opodatkowania się duchowieństwa na fundusz prasowy. Ks. Redaktor M. Wiśniewski zgłasza szereg rezolucyj. Ks. J. Żamejć porusza sprawę sportu, strojów sportowych i czasu ćwiczeń. Ks. kan. H. Bojaruniec prosi Dostojnego Referenta o wyjaśnienia i wskazania co do: a) kolportażu Pisma św. z komentarzami, b) rekolekcyj zamkniętych, c) należenia członków K. S. M. do innych organizacyj, d) sposobie zdobycia dla A. K. inteligencji. Ks. dz. P. Piekarski zapytuje, czy w tworzeniu organizacyj A. K. należy zaczynać od elity czy od mas. Ks. kan. Al. Chodyko zapytuje, czy proboszcz może w pracy A. K. posługiwać się wikarjuszami. Ks. Wł. Sadowski nie uważa za wskazaną rzecz wyznaczać przekluzyjny wiek 50 lat dla pracowników w A. K. i twierdzi, że najlepszy materjał apostołów świeckich w wieku od 50 do 60 lat. Ks. Markowski w sprawie prasy, czytania encyklik i listów pasterskich o sporcie. Ks. kan. M. Burak wyraża uznanie dla referatów JE. Ks. Biskupa

i zapytuje, czy KSM. uzyska zezwolenie na tworzenie PW.; również stwierdza, że wydawnictwa katolickie stanowczo są za drogie. Ks. Dowgwiłło mówi o trudnościach w pracy organizacyjnej A. K. i o nieprzychylnem nastawieniu niektórych czynników. Ks. Kledzik dziękuje Dostojnemu Prelegentowi za referaty i cytuje przykład zorganizowania KSM. w Toruniu. Ks. Szyroki nawiązuje swe przemówienie do rezolucji ks. kan. Kuleszy i uważa za potrzebne używać też funduszu prasowego do zwalczania akcji antykatolickiej. JE. Ks. Biskup B. Dembek daje wyczerpujące odpowiedzi na wszystkie kwestje poruszone przez dyskutujących.

Na zakończenie zabiera głos Przewodniczący i w gorących słowach składa serdeczne podziękowanie JE. Ks. Biskupowi B. Dembkowi za pracę i znakomite referaty.

Dnia 8. XI. o godz. 10 ks. Dr. Kazimierz Kucharski T. J. wygłasza referat na temat „Apostolstwo dziecka", a po krótkiej przerwie tenże referent mówi na temat „Psychologja współczesna i pedagogika kapłańska".

W dyskusji zabierali głos: ks. St. Miłkowski o zadośćuczynieniu, ks. kan. Burak o uczniowskich nabożeństwach i egzortach. Ks. Radziszewski o wychowaniu małych dzieci. Ks. Redaktor M. Wiśniewski zapytuje, jak uzgodnić wolność z autorytetem, i zgłasza rezolucję. Ks. F. Markowski zapytuje, jak pogodzić indywidualność z pokorą. Ks. A. Lewosz mówi o rycerstwie-organ. dzieci. Ks. Mościcki o autorytetach wybujałych w ludziach i sposobie podporządkowanie takowych najwyższemi autorytetowi Chrystusa Pana. Ks. J. Bielawski o trudnościach ze strony władz szkolnych w prowadzeniu krucjaty Eucharystycznej. Ks. dr. J. Czerniawski o konferencji kapelanów harcerstwa.

Ks. Dr. K. Kucharski odpowiada na zapytania i uzupełnia poruszone kwestje.

Po przerwie obiadowej o godz. 15 Ks. Prof. Dr. Michał Sopoćko wygłasza referat na temat „Poglądowość w nauczaniu" (teorja i praktyka).

W dyskusji przemawiali: ks. kan. A. Kuleszo o pomocach naukowych i o następnych kursach. Uczestnicy kursu wyrazili życzenia, by w roku następnym był również zorganizowany Kurs duszpasterski. Zrobiono tylko zastrzeżenie co do sali i proszono o wybór odpowiedniejszej.

Zgromadzeni zgłosili następujące rezolucje:

1) Aby wytworzyć w parafji działaczy Apostolskich z pośród elementu laickiego, trzeba dążyć: a) do podniesienia poziomu życia duchowego ogółu parafjan, b) do umiejętnego przedstawienia zadań każdego parafjanina względem parafji i Kościoła, c) do starannego pielęgnowania jednostek, którebyśmy chcieli widzieć w pracy apostolskiej (ks. L. Żebrowski).

2. Za przykładem diecezji pińskiej, duchowieństwo archid. wil., zebrane na kursie duszpasterskim widzi naglącą potrzebę przeciwstawienia się zalewowi złej prasy przez stworzenie funduszu na wydawanie książek i powieści katolickiej, pisanych przez wybitnych literatów oraz na szeroką reklamę tych wydawnictw. W tym celu wyraża gotowość opodatkowania się miesięcznie po dwa złote i wzywa do tego również duchowieństwo innych diecezyj, a w związku z powyższą uchwałą prosi Prześwietną Kurję Metropolitalną, aby przy wysyłaniu dotacji do dekanatów, poczynając od 1.XII. b. r., sama odliczać zechciała dwuzłotowe quantum od każdego kapłana (Ks. A. Kuleszo).

3. Rezolucje zgłoszone przez ks. Redaktora Marjana Wiśniewskiego:

a) W A.K. kłaść główny nacisk na wyrobienie mężczyzn przez obcowanie z nimi serdeczne, ale zdecydowane. Od mężczyzn głównie zależy powodzenie sprawy katolickiej. b) W fundamenty A. K. włożyć intensywne Apostolstwo Serca Jezusowego w rodzinie, szkole, w instytucjach i poszczególnych stowarzyszeniach. Aby to prędzej nastąpić mogło, wzywa się ogół duchowieństwa do wejścia w szeregi „Wszechświatowego Związku Kapłanów Przyjaciół Serca Jezusowego", c) Prowadzić dusze od początku do końca krokami miłości zrazu słabej i chwiejnej, później coraz doskonalszej w myśl tej zasady „Deus caritas est" i tej „Ama Deum et fac quod vis".

4. III Kurs duszpasterski zwraca się z najgorętszą prośbą w pierwszym rzędzie do JE. Ks. Biskupa Bernarda Dembka, jak i do wszystkich PT. Prelegentów, aby referaty swoje dali do druku w *Wiad. Arch. Wil.* Byłoby rzeczą nie do odżałowania, gdyby ogół kapłanów był pozbawiony skorzystania z tych, głęboko obmyślanych, a na przeżyciach osobistych, opartych, opracowań (Ks. St. Nawrocki).

5. „III Kurs Duszpastreski w Wilnie zwraca się za pośrednictwem „Unitas" do wszystkich firm wydawniczych katolickich o rewizję kalkulacji handlowej przy cenach za dzieła religijne, religijno - społeczne i podręczniki nauki religji. Bez tej rewizji dojdziemy do zupełnego zastoju w obrocie i kolportażu religijnym" (Ks. kan. M. Burak).

6. „Biorąc pod uwagę, że urabianie wiernych na świeckich apostołów, aby było skutecznem, powinno się zacząć od lat najmłodszych, księża archid. wil., zebrani na III kursie duszp., podkreślają konieczność zwrócenia jaknajwiększej uwagi na pracę nad dziećmi w organizacji Rycerstwa Jezusowego, którą Ojciec św. Pius XI nazywa „przedszkolem A. K.", a do Arch. Inst. A. K. zwracają się z prośbą o jaknajwydatniejszą pomoc w organizowaniu i prowadzeniu tej organizacji" (Ks. A. Lewosz).

Ks. Przewodniczący w krótkiem przemówieniu przechodzi we wspomnieniu prace 3-dniowego Kursu, serdecznie dziękuje prelegentom, a nadewszystko J. E. Ks. Biskupowi B. Dembkowi, któremu obecni na sali robią owację. Przewodniczący widzi wielkie zainteresowanie się odczytami JE. Ks. Biskupa w największej frekwencji słuchaczy w dniu 7.XI, w którym liczba ich wynosiła 145, gdy 6.XI było 81, a 8.XI — 63.

J. E. Ks. Biskup Dembek wyraża uznanie dla Ks. Przewodniczącego za sprawne i umiejętne prowadzenie dyskusji i zapewnia, że z tego Kursu wynosi najlepsze wrażenie, przekładając nad dotychczas przez Niego znane.

Kurs zakończony został krótką modlitwą.

X. J. Cyraski, Przewodniczący.
X. R. Świrkowski, Sekretarz.

III. Kronika krajowa.

350-lecie Sodalicji Maryańskiej. — W wielu diecezjach odbyły się uroczyste obchody z powodu przypadającej w tym roku 350-letniej rocznicy założenia *Primae Primariae* Sodalicyj Maryańskich w Rzymie. Najokazalej uroczystości te odbyły się we Lwowie, Krakowie, Łomży i w. in. Obchody urządzano wspólnemi siłami wszystkich Sodalicyj. Udział społeczeństwa katolickiego był bardzo liczny.

IV. Kronika zagraniczna.

Męczennicy z Asturji. — Prymas Hiszpanji, arcybiskup toledański, powołał specjalną komisję, złożoną z zakonników i kapłanów świeckich, której zadaniem będzie zebranie da-

nych o bohaterskiej śmierci męczeńskiej 39 kapłanów, zamordowanych przez socjalistów w czasie rewolucji w Asturji. Prace komisji bezwątpienia przysłużą się później przy możliwym procesie beatyfikacyjnym tych współczesnych męczenników za wiarę.

Do wiadomości PWW. Księży archid. wil.

Od początku 1935 roku administrację „Wiad. Archid. Wil.“ prowadzi sama Redakcja pod własną odpowiedzialnością, bez łaskawego pośrednictwa Instytutu Akcji Katolickiej, jak było w roku 1934. Prenumeratę należy wysyłać tylko na Konto P.K.O. Nr. 80.833.

PW. Księża Proboszczowie i Rektorzy kościołów w dalszym ciągu będą otrzymywali tylko jeden egzemplarz, drugi zaś egzemplarz zbroszurowany otrzymają w początku następnego roku.

Cena prenumeraty pozostaje ta sama, t. j. 15 zł. rocznie za jeden egzemplarz; drugi egzemplarz — dla kancelarji, będzie nadal kosztował 12 zł.

Redakcja przypomina, że zgodnie ze Stat. 49 § 2 Synodu Wileńskiego i zarządzeniem J. E. Księdza Arcybiskupa-Metropolity, prenumerata „Wiad. Archidiecez. Wil.“ obowiązuje wszystkich PWKsięży, pracujących w archidiecezji wileńskiej.

Prenumeratę nadsyłać można w dowolnych ratach — rocznych, półrocznych, kwartalnych lub nawet miesięcznych. Pożądanem byłoby nadsyłanie za pośrednictwem PWW. Księży Dziekanów lub Kurji Metropolitalnej, jak to czyni większość dekanatów archidiecezji.

ADRES REDAKCJI: Wilno, zaułek Bernardyński 6,
ADRES ADMINISTRACJI: Wilno, Metropolitalna 1,
KONTO P. K. O. 80.833.

Administracja najuprzejmiej prosi o uregulowanie prenumeraty za ubiegłe lata.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
„WIAD. ARCHID. WIL.“

Drukowano za zezwoleniem J. E. Księdza Arcybiskupa - Metropolity.

Redaktor i Wydawca KS. LEON ŻEBROWSKI, Kan. Kapit. Metropol.

DRUKARNIA ARCHIDIECEZJALNA W WILNIE.

Nowości wydawnicze.

Ks. Piotr Oborski. **Wartość życia.** Krótkie przemówienia do uczącej się młodzieży. Kielce 1934 r. Str. 83. Cena 1.50 zł.

Ośmnaście krótkich przemówień na tematy zawsze aktualne, gdy chodzi o kształcenie młodzieży, jak np.: Kim jesteś? Jak żyjesz? Cel w życiu i t. p. XX. Prefekci znajdą w nich nie jedną myśl dobrą, którą z pożytkiem będą mogli podać swym młodocianym słuchaczom.

Jerzy Jaglarz. **Problem kodyfikacji prawa małżeńskiego w Polsce.** Poznań 1934 r. Str. 118. Cena 6 zł.

Jerzy Jaglarz. **Projekt prawa małżeńskiego.** Poznań 1934 r. Str. 27, Cena 1 zł.

Projekt Ks. Dr. J. Jaglarza, stanowi techniczno-prawne ujęcie tych postulatów, których domaga się katolickie społeczeństwo polskie i jego prawnicy. Może on przynieść tak Państwu jak i Kościołowi oraz innym wyznaniom pełne zadowolenie, bo stanowi kompromis interesów każdej strony, kompromis głęboko i wszechstronnie przez autora przemyślany. Osobno podkreślić należy jego wartość naukową. Z punktu widzenia dogmatyki prawa, stworzył Ks. Dr. J. Jaglarz nową koncepcję i konstrukcję prawną, dając ciekawy i nowy materjał w motywach do rozdziału o unieważnieniu małżeństwa. Forma zewnętrzna wydawnictwa przyzwoita. Język i styl zwięzły, jasny i rzeczowy. Kto się chce zorjentować w trudnem zagadnieniu reformy prawa małżeńskiego w Polsce w duchu katolickim, winien wziąć tę najpoważniejszą pracę do ręki, gdyż znajdzie w niej rozwiązanie bodajże najtrudniejszych problemów nowoczesnego prawa małżeńskiego.

Ks. Dr. Józef Depowski. **Pieśń Bogarodzica — Święta narodowe w wolnej, zjednoczonej i niepodległej Polsce.** Przemówienia dla młodzieży. Kraków 1934 r. str. 52 Cena 1 zł.

Ks. Dr. Józef Depowski. **Katedra na Wawelu w świetle historji i pierwsze ślady renesansu w Krakowie.** 1934 r. str. 20. Cena 60 gr.

Dwie różnej treści broszury mają jedn cel — przez umiłowanie przeszłości prowadzić do gorętszej miłości Ojczyzny. Dochód ze sprzedaży przeznacza się na budowę bursy uczniowskiej w Rapczycach (woj. krakowskie).

Zamówienia i ofiary uprasza się przesyłać pod adresem: Ks. Dr. Józef Depowski, Rapczyce, woj. krakowskie. Konto P. K. O. 414.167.

Ks. Dr. Tadeusz Sieczka. **Ostra Brama twierdzą Wilna.** Wilno 1935 r. str. 12.

Tenże. **Ostra Brama a żydzi.** Wilno 1935 r.

Broszurki historyczne, dotyczące Ostrej Bramy. Czciciele Maryi znajdą w nich wiele miłych dla siebie rzeczy.

Błogosławiona Bronisława — wzór dla młodzieży. Kraków 1934.

W związku z 675 rocznicą śmierci bł. Bronisławy ze świętobliwej rodziny Odrowążów, norbertanki zwierzynieckiej, Patronki Korony Polskiej i szczególniejszej Opiekunki Krakowa, pp. norbertanki Konwetu Zwierzynieckiego pragną dziatwę i młodzież całej Rzeczypospolitej zainteresować postacią Błogosławionej i pobudzić jak najliczniejsze młode dusze do modlitwy o uproszenie cudów, potrzebnych do Jej kanonizacji. W tym celu wydały niewielką książeczkę pod wyżej podanym tytułem, która świeżo opuściła prasę. Książeczka ozdobiona jest kolorową winjetę, przedstawiającą bł. Bronisławę według najnowszego obrazu pędzla artysty-malarza ks. dr. Józefa Kaczmarczyka, profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego. Cena książeczki — 25 gr. Zamawiać

najlepiej wprost: Kraków, PP. norbertanki. Dochód na fundusz kanonizacyjny.

Scena Oświatowa. Drobne urozmaicenia na przedstawienia, zebrania, wycieczki oraz obozy KSM.

Od września br. wychodzi w Poznaniu Nowe pismo dla teatralnych zespołów amatorskich w nakładzie S. A. „Ostoja" miesięcznik p. t. *Scena Oświatowa.* Zadaniem *Sceny* jest dostarczyć teatralnym zespołom amatorskim drobnych urozmaiceń (deklamacje solowe, chórowe, inscenizowane, żywe obrazy, recytacje, monologi, fragmenty sceniczne itp.) na przedstawienia, zebrania, obozy i wycieczki.

Poza działem drobnych materjałów, zamierza *Scena* w granicach możności prowadzić dział artykułów ideowych i technicznych z dziedziny teatru amatorskiego — dalej dyskusje na aktualne tematy, porady fachowe, przegląd prasy teatralno-oświatowej, recenzje wydawnictw teatralnych it. p.

Pierwsze n-ry zapowiadają się dobrze, przynoszą bowiem materjał aktualny i przystępny dla scen amatorskich, a nie banalny, i opracowany przez dobrych autorów, jak Dynowska, Szalay-Groele, Sabatowicz i inni. Pismem tem warto więc zainteresować się, może bowiem oddać cenne usługi w pracy oświatowo-wychowawczej, zwłaszcza na prowincji, gdzie tak trudno nieraz o zdobycie odpowiednich materjałów na aktualne obchody.

Adres Redakcji i Administracji: *Poznań, ul. Pocztowa 15. „Ostoja". P.K.O. 202.768.* Redaktorka odpowiedzialna: Felicja Żurowska. Przedpłata kwartalna płatna zgóry przed rozpoczęciem kwartału wynosi za 1 egz. 75 groszy wraz z portem. N-ry poszczególne 25 gr. plus porto. Abonenci *Kierownika Stow. Młodzieży* — adres jak wyżej (przedpłata kwartalna za 1 egz. 3 zł., za każdy egz. 180 zł.) otrzymują *Scenę Oświatową*, jako bezpłatny dodatek.